Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 январдан чиқа бошлаган

№ 231 (8.173) ◆ 1992 йил ◆ 24 ноябрь, сешанба ◆ Нархи 3 сўм.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

УЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ («УЗҚУРИЛИШМАТЕРИАЛЛАРИ») КОНЦЕРНИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТУҒРИСИДА

Республика халқ хўжалиги ва аҳолисининг қурилиш материаллари ва буюмларига бўлган эҳтиёжини таъминлашни яхшилаш, тармоқ бирлашмалари ва корхоналарининг, таъмирлаш-қурилиш ташкилотлари ва бошқа ташкилотларининг хўжалик мустақиллигини кенгайтириш, бинокорлик материаллари саноатининг бозор муносабатларига ўтиши учун шарт-шароит яратиш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Бинокорлик материаллари саноати вазирлиги тугатилсин.

Тармоқ бирлашмалари, корхоналари, таъмирлаш-қурилиш, илмий тадқиқот ва лойиҳа ташкилотлари, бошқа корхоналар меҳнат жамоаларининг Ўзбекистон Давлат қурилиш материаллари ишлаб чиқариш («Ўзқурилишматериаллари») концернини ташкил этиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, «Ўзқурилишматериаллари» давлат концерни:

давлат, ижара, жамоа ҳамда мулкчиликнинг бошқа шаклларига асосланган саноат бирлашмалари ва корхоналарини, таъмирлаш-қурилиш, транспорт ташкилотларини ва бошқа ташкилотларни бирлаштирувчи юридик шахс ҳуқуқларига эга бўлган хўжалик уюшмасидир;

ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунлари ва концерннинг Вазирлар маҳкамаси тасдиқлаган низоми асосида амалга оширади;

ўз таркибига кирувчи бирлашмалар, корхоналар, ташкилотларнинг давлат мулкини бошқаради, уларни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришда белгиланган тартибда иштирок этади.

3. Қуйидагилар «Ўзқурилишматериаллари» Давлат концерни фаолиятининг асосий вазифалари қилиб белгилансин:

концерн таркибига кирувчи бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотлар фаолиятини мувофиқлаштириш, уларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, давлат идораларида ва бошқа идораларда уларнинг манфаатларини ифодалаш;

қурилиш материаллари бозоридаги вазиятни ўрганиш, ишлаб чиқариладиган маҳсулот ва кўрсатиладиган хизматлар таркибини такомиллаштириш, корхоналарни оқилона ихтисослаштириш ва уларни кооперациялаш;

тармоқни иқтисодий ва ижтимоий ривожлантиришнинг узоқ муддатли истиқболларини, тармоқ илмий-техника дастурларини ишлаб чиқиш, инвестициялар соҳасида ягона стратегияни рўёбга чиқариш;

корхоналарда хўжалик юритишнинг янги шакллари ва усулларини жорий этишга доир тадбирларни амалга ошириш, хорижий шериклар билан ўзаро фойдали ҳамкорликни ривожлантириш;

ягона илмий-техника сиёсатини ўтказиш, техника, технология ва материалларнинг янги илғор турларини ишлаб чиқиш ва жорий этишга ишлаб чиқариш имкониятини жамлаш.

4. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси бир ҳафта муддат ичида Ўзбекистон Давлат қурилиш материаллари ишлаб чиқариш («Ўзқурилишматериаллари») концерни фаолиятини ташкил этиш масалаларига оид қарорни қабул қилсин, тузилиши ва низомини тасдиқласин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 21 ноябрь.

РАСМИЙ ТАШРИФ БОШЛАНДИ

24 ноябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Эрон Ислом жумҳуриятига уч кунлик расмий ташрифи бошланди. Ушбу тарихий ташриф арафасида мамлакат раҳбарининг ИРНА ахборот маҳкамаси мухбири билан суҳбати нуфузли «Жумҳурияти исломий» газетасида эълон қилинди. Эронни Ўрта Шарқда ва Осиё қитъасидаги энг нуфузли давлатлардан бири, деб таърифлаган давлат бошлиғи суҳбатда «Ўзбекистон билан Эрон ўртасида ҳамкорлик ва ҳамфикрликнинг вужудга келиши Теҳроннинг Туркистондаги ёш давлатларга гўёки ўз таъсирини ўтказиб, зўрлаб сиёсий диндорлик чўпчаклигини ёйишга чўчитаётганларнинг попугини бироз пасайтириб қўйди», деб айтди.

Ташриф чоғида, деб ҳисоблайди давлат раҳбари, Эрон Ислом жумҳурияти раҳбарияти билан мураккаб ҳамда мутлақ таклиф этаётган ҳужжатлар мажмуини қўллаб-қувватлагудек бўлса, икки томонлама алоқалар, айниқса, иқтисодий ҳамкорлик янги босқичга кўтарилади, деди Ислом Каримов. «Ўзбекистон бу ташрифдан кўп нарсани кутмоқда, зеро, ўзбек халқи жуда қадим замонлардан бери Эрон халқи билан алоқа қилиб келди. Ҳукуматимиз Эронга нисбатан эътибор ва муҳаббати давлатлар синовидан ўтганди», деди президент суҳбат охирида. (ЎзА).

«Тошинтерм» Ўзбекистон — Хитой қўшма корхонасида Анвар Йўлдошевнинг ҳурмати баланд. Нимага деганда у ўз вазифасига виждонан ёндошиш билан бир қаторда, ҳамкасблари ҳақида ҳам жуда кўп қайғуради.

СУРАТДА: Анвар Йўлдошев.

Андрей Пишченко суратлари.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Фарғона, Наманган ва Андижон вилоятлари фаолларининг йиғилишларида Ўзбекистон Республикаси янги таҳрирдаги Конституциясининг лойиҳасини муҳокамаси бўлиб ўтди. Фаоллар лойиҳани асосан қўллаб-қувватлаш билан бирга унга айрим қўшимчалар ва ўзгартишлар киритиш юзасидан амалий таклифлар билдиришди.

● «Тошкент трактор заводи» бирлашмаси Хитой Халқ Республикасининг «Фансоу» фирмаси билан ҳамкорликда деҳқон хўжаликлари учун жажжи тракторлар ишлаб чиқариш бўйича қўшма корхона ташкил этди. Корхона бу тракторларнинг асосий бутловчи қисмлари йиғиш учун Хитойдан Тошкентга келтирилади. Келгусида эса «Фансоу» фирмаси двигателларни етказиб беради, қолган қисмларни Тошкент трактосозларининг ўзлари тайёрлашади.

● «Буюк Ипак йўли» бўйлаб сафар қилаётган бир гуруҳ турк маданият арбоблари Самарқанд ва Тошкентнинг тарихий обидалари билан танишдилар. Ўзбекистон Республикаси маданият вазирлиги бўйича вазирликнинг халқ ижоди ва маданий-маърифий ишлар марказида бўлдилар.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Россия Президенти Борис Ельцин мамлакат олий ҳарбий раҳбарияти билан учрашди. Унда Президент Россиянинг 1993 йилги ҳарбий бюджети бу йилгидек бўлиши, янги жанговар техника учун маблағлар эса 10 фоизга оширилишини айтди.

● Тожикистон ҳукумати қочоқларнинг муқим яшаб турган жойларига қайтиб келишлари билан боғлиқ барча сарф-харажатларни ўз зиммасига оладиган бўлди. Республика Олий Кенгашининг Хўжандда давом этаётган сессиясида кеча ана шундай қарор қабул қилинди.

● Россия Конституциявий суди Президент Борис Ельциннинг Миллий қутқариш фронти ташкилий комитетини тарқатиб юбориш тўғрисидаги фармонининг мамлакат Конституциясига мувофиқлиги тўғрисидаги масалани кўриб чиқишга киришди. Конституциявий суднинг бу масалага бағишланган очиқ мажлиси 30 ноябрда бошланиши керак.

● Кеча Новосибирскда гиёҳвандликка қарши курашиш бўйича халқаро конференция иш бошлади. Унда Ўрта Осиё давлатлари, Қозоғистон, шунингдек Япония, Хитой, Жанубий Корея, Узоқ Шарқ минтақаси бошқа давлатлари махсус маҳкамалари вакиллари иштирок этмоқдалар.

ХОРИЖДА

● Ҳиндистон Ўзбекистон ва Қозоғистон билан биргаликда банклар ташкил этиш ниятида. Бунда Ҳиндистон томонидан давлат ва экспорт-импорт банклари шерик бўлишади.

● Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котиби Бутрос Гали АҚШда чиқадиган «Вашингтон пост» газетасига берган интервьюсида «совуқ уруш» йилларида БМТга аъзо бўлган давлатлар беқарор дунёдаги вазиятни сақлаб туриш учун миллиардлаб доллар сарфлаганликлари ҳолда ҳозир жаҳонда тинчлик барқарор бўлиши учун озроқ маблағ ажратишни истамаётганликларини айтди.

● Бугунги кунда 6,5 миллион поляк пенсионери оч-наҳор яшамоқда. «Штандар младих» газетаси ҳисоб-китобларига қараганда ҳозир қамоқхонадаги жиноятчилар ҳам бу қариялардан яхшироқ овқатланар экан.

● НАТО ҳарбий кемалари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Югославияга нисбатан савдо қамалини амалга ошириш тўғрисидаги қарорига мувофиқ бу давлатнинг Адриатика денгизидаги чегараларини беркитиб қўйди. Эндиликда Югославия портларига йўл олаётган ҳар бир кема тинтув қилиняпти.

● Эрон Озарбайжонга ҳар йили 300 миллион куб метр миқдорида газ етказиб берадиган бўлди.

● Ҳозир телевидение орқали намойиш этилаётган «Бойлар ҳам йиғлайди» кўп серияли фильмнинг бош ролини ижро этувчи мексикалик машҳур кино юлдузи Вероника Кастро тушган вертолёт ердан кўтарилиб, 170 метр учганидан сўнг қулаб тушди. Бахтга яраша учувчи ҳам, «Марианна» ҳам ва унинг ҳамроҳлари ҳам бирон-бир жиддий жароҳат олишмади.

Фабрика ишга тушди

ИЖАРАДАГИ «Тошкент тўқимачилик комбинати» ишлаб чиқариш бирлашмаси таркибида янги бўяш-пардозлаш фабрикаси фойдаланишга топширилди. Бу ерда кенг ҳажмдаги матолар замонавий, мукаммал, юқори даражада автоматлаштирилган технология ёрдамида бўялиб, турли хил безак урилади.

Фабриканинг асосий асбоб-ускуналари Германия ва Чехословакиядан сотиб олинган. Лойиҳа бўйича «бўяш-пардозлаш фабрикаси йилига 109 миллион погон метр ип-газлама, матоларини ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган.

Толиб НУРМУҲАМЕДОВ.

Даҳада яна бир боғча

ПОЙТАХТ Н И Н Г Сергели районида янги бунёд этилган «Строитель» даҳаси тобора чирой очмоқда. Бу ерда янги қад кўтарган кўркам бино кичкинтойлар ихтиёрига берилди.

Мазкур боғча-ясли биносининг биринчи навбати 200 нафар болакайга мўлжалланади. Кейинчалик унинг навбатдаги корпуслари қад кўтаради. Боғча-ясли тўла фойдаланишга топширилгандан с ў н г у ў ғ и л-қ и з-ни ўз бағрига олади.

Болалар муассасасини тиклашда Тошкент бош қурилишга қарашли 159-қурилиш тресги бинокорлари жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Сурайё ОМОНОВА.

Меҳнат жамоаларида

ЧАПДАСТ УСТА ВА ЧЕВАРЛАР

ТИКУВ машиналарини чаққонлик билан тузатаётган устанинг чапдастлиги, сўзамонлиги чевар қизларнинг диққатини тортарди. Гоҳида арзимаган сабаб билан ҳам уни ёнларига чақиришар, турли-туман баҳоналар топиб, гапга солишарди. Ишдан чалғитаётганларидан хуноби чиқса ҳам, ҳазилга буриб, чечан қизларни лол қилиб кетарди. Ўз юрак сирларини бир-биридан пинҳон тутган бу шўх қизларнинг кўпчилиги Тўхтамурод аканинг қайлиғи бўлишни орзу қилардилар.

Чиндан ҳам устанинг тақдири шу ердан битилган экан, ўз умр йўлдошини шу ердан топди.

Шундан бери қанча сувлар оқиб ўтди. Ҳаётлари ҳавас қилгудек. Тинч-тотув яшаб келмоқда. Йигит кишининг оиласи тинч бўлса, иши ҳам юришаверар экан, рўзғорида ҳам барака бўлар экан. Уларга беш нафар ўғил ато этган. Бешовлари ҳам ақлли, ҳушли, ота-онанинг оғирини енгил қилсам, деб туришади.

Ҳа, «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг биринчи фабрикасида ўттиз йилдан ортиқ сидқидилдан ишлаб келаётган уста Тўхтамурод ака Шодиметов «Бирлашма фахрийси», «Меҳнат фахрийси» нишонларига эга. Ҳаммасидан ҳам қимматлиси, ўзи ишлаётган жамоа орасида етарли обрў-эътибор топган.

Тикув цехида иш қизғин. Бир пайтлардаги ҳазилкаш қизларнинг кўпчилиги ҳозир нафақахўрлик қилиб, кексалик гаштини суришяпти. Уларнинг ўрнини бийрон, қақажон қизлар олган. Уларнинг гоҳида янги ишга келган йигитларни эсанкиратиб қўйишлари, ҳазиллари Тўхтамурод акага ёшлигини эслатади.

Машиналар шиғиллаб ишлаб турибди. Эҳтимол, бу машиналарда тикилган бежирим кийимларни кийганлар тикувчини эсласаларда, шу тикув машиналарини эгарланган отдек тахт қилиб, тўхтовсиз бир маромда ишлашини таъминлаб турган Тўхтамурод ака сингари камтарин инсонларни балки эсга олмаслар. Аммо шу заҳматкаш инсонларнинг меҳнатисиз бежирим ҳамда сифатли кийимлар тикадиган машиналар маромида ишлай олмаслиги тайин.

Минаввар БОСИТХОНОВА.

МАРКАЗДА КИЧИК КОРХОНАЛАР

МИРЗО Улуғбек районидаги болалар ва ўсмирлар ижодиёти марказида рақс, қўшиқчилик, тасвирий санъат, графика, ҳайкалтарошлик, дизайнер тўгараклари, «Хаёл» театр студияси, «Истеъдод» илмий-техник маркази ишлаб турибди. Машғулотларда тўрт мингга яқин болалар иштирок этиб, дарсдан бўш вақтларини мазмунли ўтказишаяпти.

Шу йилнинг ўзида марказда инглиз тилини ўргатувчи махсус курслар, радиотехника, электроника ва компьютерлар тўгараги ҳамда болалар бизнес мактаби очилди.

Бозор иқтисодиёти бир оз мушкул аҳволга солиб қўйганди. Маъмуриятни маблағ масаласи ташвишлантирарди. Тез орада бунинг йўли топилди. Марказда кичик корхоналар очилиб, шаҳардаги кўплаб жамоалар билан ҳамкорлик йўлга қўйилди. Жумладан, «Аска» суғурта агентлиги, «Ватанпарвар» газетаси муҳарририяти билан шартномалар тузилди. Айни пайтда ишлашни хоҳлаган болаларга марказнинг махсус гувоҳномаси берилянти. Бунинг фойдали томони шундаки, болалар ҳунар ўрганиш билан бирга иш тажрибасини ҳам оширадилар.

Назира ҚУРБОНОВА.

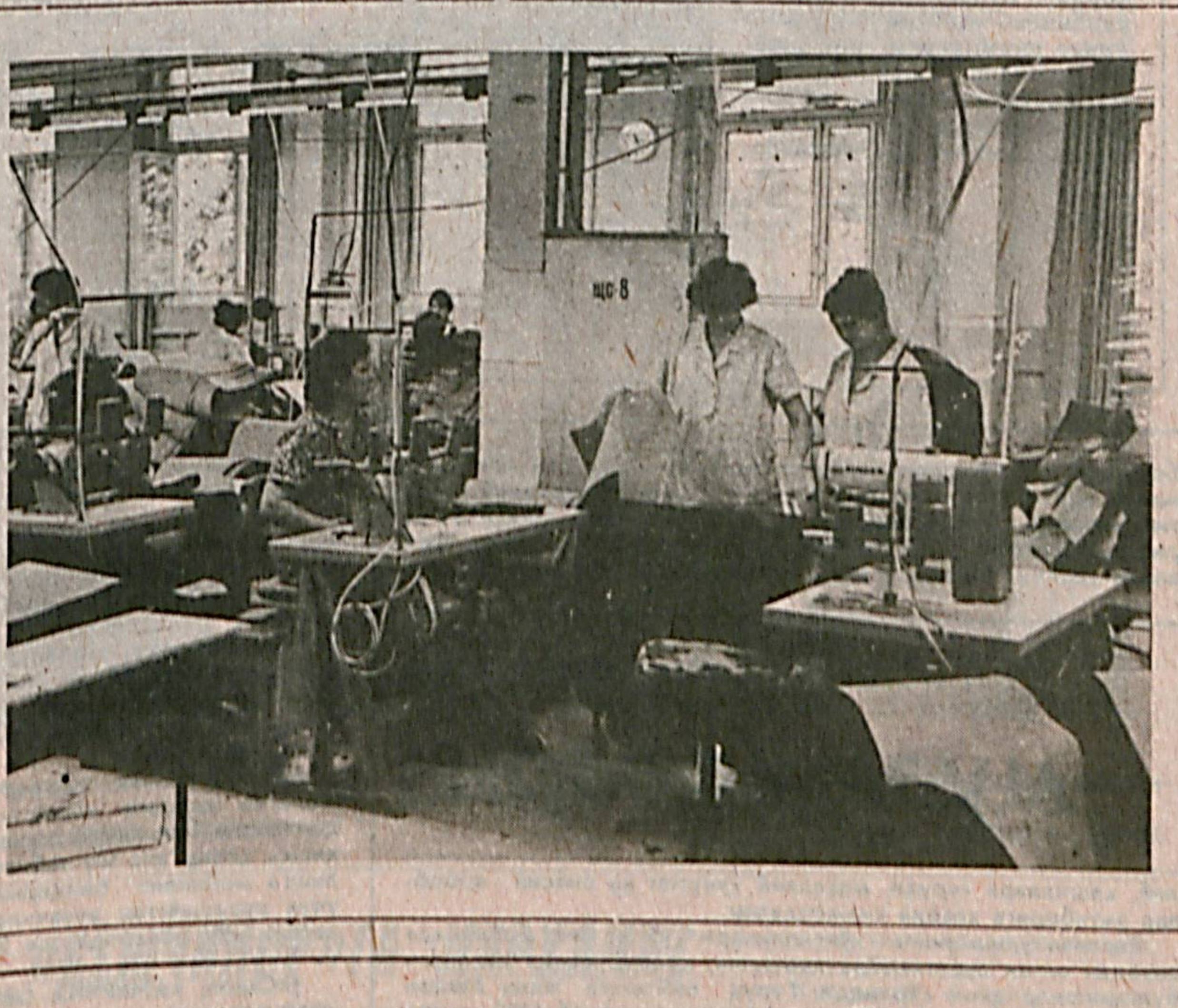

«Ўзбек Райфл» Ўзбекистон — Швейцария қўшма корхонасининг ишга тушганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Лекин шунга қарамай унинг маҳсулоти ҳамшаҳарларимиз мақтовига сазовор бўлмоқда. Ҳозир корхонада тикилаётган буюмларни швейцариялик мутахассислар ҳам юксак баҳолашмоқда.

СУРАТДА: корхона тикув цехининг умумий кўриниши.

Маданият хабарлари

КАМАЛАКНИНГ ЕТТИ РАНГИ

ЧИЛОНЗОР район маданият уйи қошидаги «Дўстлик чамани» замонавий эстрада рақс дастаси «Камалакнинг етти ранги» деб номланган дунё рақслари дастурини тайёрлаб, ўз мухлисларини шод этди. Тўлқин Қосимов томонидан саҳналаштирилган жозибали рақслар томошаси Тошкентдаги корхоналар, клуб ва маданият саройларида намойиш этилиб, шинавандалар эътиборини қозонмоқда.

Ҳаваскор раққосалардан Гулнора Самарқанова, Фотима Исоқова, Гўзал Ғозиева, Ирина Домбасова, Лидия Усмоновалар ижросидаги ҳинд, араб, эрон, турк ва бошқа халқлар рақслари олқишга сазовор бўлмоқда.

ҒОЛИБЛАР ХОРИЖГА БОРИШАДИ

МИРЗО Улуғбек райони ҳокимияти бадиий ҳаваскорлик жамоаларининг район кўригини ўтказа бошлади. Шу кунга қадар маданият уйлари, касаба уюшмалари тизимидаги клублар, завод ва фабрикалар, мактаблар қошида фаолият юритаётган 100 дан зиёд ҳаваскорлар дастаси кўрикда қатнашиш истагини билдирдилар. Ундан зиёд санъат турлари бўйича ўтказиладиган бу кўрикнинг асосий мақсадларидан бири ёш санъаткорларни халққа таништиришдир.

Ҳакамлар ҳайъатининг муносиб баҳосини олган икки ижодий жамоани чет эл сафарига юбориш кўзда тутилган. Булардан ташқари битта ўн минг сўмлик, иккита беш минг сўмлик ҳамда қимматбаҳо совғалар, район Ёшлар Иттифоқининг, ҳомий корхоналарнинг ҳам ўз совринлари бўлиб, энг яхши ижрочилик маҳоратини намойиш этган, миллий анъаналаримизни тарғиб қилган гуруҳларга бериш кўзда тутилган.

«ҚИШДА ОЧИЛГАН ГУЛ»

ШУ районда фаолият кўрсатаётган халқ театри жамоаси Марина Цветаева таваллудининг 100 йиллигига бағишлаб «Қишда очилган гул» деб номланган театрлаштирилган кеча тайёрлаб, мухлислар эътиборига ҳавола этди. Марина Цветаеванинг машаққатли ҳаёт йўли, гўзал шеърияти асос қилиб олинган бу саҳна асари томошабинлар томонидан зўр қизиқиш билан кутиб олинди.

Асардаги асосий ролларни театр актёрларидан Евгения Ришкова, Лилия Низомиддинова, Владимир Дмитрев ва бошқалар ижро этмоқдалар.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

«02» хабар беради

ЖИНОЯТНИ ЖИЛОВЛАШ ЙЎЛИДА

⊙ Кенг кўламдаги «Комплекс» операцияси ўтказилаётган иккинчи кунда 31 та жиноят зудлик билан очиб ташланди. Жиноят қилишда шубҳаланган 27 киши ушланди. Хусусий ва давлат сектори иншоотларида 981 паспорт режимига қандай риоя қилинаётганлиги текширилди, бунда 284 паспорт режими бузилаётганлиги ҳоллари аниқланди. Маъмурий ҳуқуқбузарлиги учун ички ишлар органларига 579 киши келтирилди, шулардан 79 киши майда безорилик қилган кишилардир. Тиббий ҳушёрхонага 67 киши олиб келинди. 2947 автотранспорт текширувдан ўтказилди. 13 ҳайдовчининг кайф ҳолатида бўлганлиги аниқланди. Қидирувда бўлган уч жиноятчи ушланди.

⊙ Оператив тадбирларни ўтказиш чоғида Семашко кўчасида яшовчи, 7-такси саройида ҳайдовчи бўлиб ишловчи кишидан 70 грамм наша тортиб олинди.

⊙ Сергели район ички ишлар бўлими ходимлари такси ҳайдовчисига ҳужум қилишда шубҳаланаётган икки кишидан бирини ушладилар. Бу «йўловчилар» такси ҳайдовчисини талаб, ундан 1624 сўмни тортиб олган ва яширинишга уринган.

⊙ Илгари қўлга тушган, ҳеч қаерда ишламайдиган ёш йигитлар билан олиб борилган текширув ишлари чоғида шу нарса маълум бўлдики, улар шу йилнинг январь ойида Х. фуқароси уйига бостириб кириб, уни қирқма милтиқ ва пичоқ билан қўрқитиб фуқаронинг уйидан заргарлик буюмларини, бошқа нарсаларни ва 10 минг сўм пулини олиб чиқиб кетганлар. Ана шу иш юзасидан жиноий иш қўзғатилди.

⊙ 22 ноябрь кундуз куни ҳеч қаерда ишламайдиган, Бухоро вилоятида яшайдиган 18 ёшли қиз Мирзо Улуғбек районидаги мактаб ўқитувчиси хонадонига кириб кийимлик материални ўғирлаган. Лекин у ашёвий далил билан қўлга тушди. Олиб борилган тергов ишлари чоғида шу нарса маълум бўлдики, у шу йилнинг октябрь ойида ҳам юқорида кўрсатиб ўтилган хонадонга кириб, уч хил кийим-кечакларни ўғирлаб чиқиб кетган экан.

Тошкент шаҳар Ички ишлар бошқармасининг матбуот гуруҳи.

* Янгиликлар, воқеалар, хабарлар

** Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси—умумхалқ муҳокамасида*

КЕЛАЖАКНИ ЎЙЛАГАН ҲОЛДА

МАЪЛУМКИ, тоталитаризм ҳукмронлиги шароитида мамлакат олий раҳбарлиги доирасига кирган шахслар кексайиши, хизмат муддати тугаганлиги ёки ўз хоҳиши билан лавозимидан кетиш ҳолатлари деярли учрамас эди. Улар бош котибнинг назаридан қолиб, то ёмонотлиқ бўлгунича ёки вафотига қадар ишлаб юраверардилар. Ҳақиқий демократик давлатда олий раҳбарлик лавозими ҳамма вақт маълум муддатлар доираси билан чекланади ва ҳеч ким абадий муддатга сайланмайди ёки тайинланмайди. Бу адолатли ва жуда оқилона тадбир бўлиб якка шахснинг чексиз ҳукмронлик ўрнатилишининг олдини олади. Айни пайтда хизмат муддати тугаган олий раҳбарлар [illegible] давлатнинг [illegible] тажриба ва билимидан [illegible] жуда фойдали бўлади. Шу маънода лойиҳанинг 96-моддасида [illegible] Президенти [illegible] Конституцион суд [illegible]. Айни вақтда бу модда нисбатан чекланган, фақат бир ҳолатнинг [illegible]. Собиқ Президент ўз хоҳиши бўйича, бошқа узрли сабабларга кўра истеъфога чиққан ҳам умрбод Конституцион суд аъзоси бўлиб қолмоғи лозим ва бу ҳақда лойиҳанинг 96-моддасига тегишли қўшимча киритиш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Лойиҳанинг 119-моддасида Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жиноятчиликка қарши кураш бўйича тезкор қидирув, тергов ва бошқа махсус вазифаларни мустақил равишда бошқарувчи хусусий кооператив ташкилотлар, жамоат бирлашмалари ва уларнинг бўлинмаларини тузиш ҳамда уларнинг фаолияти [illegible] тақиқланади дейилади. Албатта, бу қоиданинг келиб чиқиши [illegible] асосларга эга, у [illegible] Наманганда рўй берган [illegible] воқеалар билан боғлиқ. [illegible] ижтимоий-сиёсий муҳит [illegible] ҳуқуқий кучга эга бўлишини тақозо қилади. Айни вақтда хусусий бир ҳолатдан умумий хулоса чиқариш [illegible] уни конституцион норма даражасига кўтариш тўғри бўлармикан? [illegible] хусусий изқуварлик [illegible]. Хусусий изқуварлик фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини муҳофаза қилишнинг муҳим воситаси бўлиб қолган. Бошқа томондан олганда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи давлат органларининг имкониятлари ҳаддан ортиқ чексиз эмас. [illegible]

Биз лойиҳанинг 119-моддасидаги [illegible] қисмини [illegible] ёки уни [illegible] дирмаган ҳолда лойиҳадан чиқариб ташлаш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаймиз.

Омон ОҚИЛОВ,
Илгизар СОБИРОВ,
ҳуқуқшунослик фанлари номзодлари.

Ҳамма ерда бўлгани каби Тошкент сантехника жиҳозлари заводининг ҳам ўз илғор ишчилари бор. Шулардан бири 1-цех ишчиси Лидия Нередковадир. У режа ва топшириқларини ортиғи билан бажарган ҳолда, ёшларга ўз касб сирларини ўргатишни ҳам унутмаётир.

Пастдаги суратда эса корхона чилангарларидан Фарҳод Шаймонов ва Ҳўтам Дадажоновлар тасвирланган. Айни пайтда улар ҳам корхона эришаётган муваффақиятларга ўз ҳиссаларини қўшиб келаётирлар.

Усмон Усмонов суратлари.

** Энг афзали—тотувлик*

ЯНГИ МАРКАЗНИНГ ЯХШИ ИШЛАРИ

БИЗНИНГ мустақил ва озод ватанимизнинг келгуси равнақи йўлида фидокорона меҳнат қилаётган турли миллат вакиллари сингари бутун қорақалпоқ халқи ҳам серқуёш Ўзбекистон диёрида юз бераётган ўзгаришлардан мамнун ҳолда ҳаёт кечирмоқдалар. Мана шу мустақиллик шарофати билан ўзининг киндик қони томган ер — гўзал Ўзбекистон тупроғида яшаётган ҳар бир миллат, ҳар бир халқ вакили эндиликда ўзлигини танишга, ўз она тилини, адабиётини, маданиятини, тарихини ва санъатини эркин ўрганишга муяссар бўлмоқда. Бу ҳам мана шу мустақилликнинг бизга олиб келган жуда катта тортиғидир. Кўпчилик миллатлар қатори биз ҳам жорий йилда Ўзбекистон Республикаси байналмилал маданий маркази таркибида ўз миллий-маданий марказимизни туздик.

Ташкилотимизнинг фаолият кўрсатаётганига ҳали кўп вақт ўтмаган бўлсада, марказ томонидан ўтказилаётган ҳамма тадбирларда фаол иштирок этишга ҳаракат қилмоқда. Хусусан, 1 сентябрь — Мустақиллигимизнинг бир йиллик катта тўйида миллий «Ойдинлар» қўшиқ ва рақс дастамиз билан қатнашиб Халқлар дўстлиги майдонида байрам концертларини намойиш қилдик. Бу биз учун ниҳоятда қувончли ҳолдир. Маданий марказимиз ташкил топганидан буён биринчи бор 19 сентябрь куни қорақалпоқ тилида илк кўрсатувимизни намойиш этдик. Унда Ўзбекистон Республикаси байналмилал маданий марказининг, қардош халқлар миллий-маданий марказларининг раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикасининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси ходимлари, кўзга кўринган олимлар, Тошкент шаҳри жамоатчилик вакиллари ва бошқа кўплаб меҳмонлар қатнашиб, ташкилотимиз келажагига оқ йўл тиладилар. Бунинг учун уларнинг ҳаммасига чексиз миннатдорчилигимизни изҳор этамиз.

Марказимиз ўзининг низомидаги вазифаларни амалга ошириш ниятида қуйидаги масалаларни ўз олдига мақсад қилиб қўйган: энг аввало, миллий урф-одат, анъана, расм-русум ва удумлар тартибларини қайта тиклаш, она тилида газета ва журнал чиқариш, ойнаи жаҳон ва радио орқали эшиттиришлар, кўрсатувлар тайёрлаш, болалар боғчаларида қорақалпоқ гуруҳларини, мактабларда эса она тили ва адабиёт, маданият, тарих ва санъатни чуқур ўрганадиган синфлар ташкил этишга бел боғлаганмиз. Шунингдек, моҳир ўқитувчилар тайёрлаш, ўқув қуроллари, луғатлар, тил ўрганиш учун сўзлашиш китобчалари, услубий адабиётлар ва ўқув китобларини чоп эттириш, араб, турк, форс, ўзбек, қозоқ, рус, қорақалпоқ ҳамда инглиз тилларини пухта ўрганиш бўйича якшанбалик мактаблар ва кўп тармоқли қорақалпоқ театрини очиш, ашула ва рақс миллий дасталари ҳамда енгил қўшиқлар жамоаларини уюштиришга ҳаракат қиламиз.

Шу билан бирга ташкилотимиз иқтидорли ёшларни аниқлаш мақсадида танловлар, байрамлар, фестиваллар, кечалар ўтказиб боради. Бадиий жамоаларнинг ўз дастурлари билан чиқишларига кўмаклашади. Ва уларнинг ишларини тартибга солиб туради. Атоқли қорақалпоқ шоирлари, ёзувчилари, бадиий сўз усталари, созанда-ю хонандалари, журналистлари, олимлари ва ҳоказоларнинг ҳаёти ҳамда ижодий хизматларига боғлиқ тўй саналарига бағишланган учрашув ва кечаларни ташкил этади. Умумхалқ Рўза ва Қурбон ҳайитларини, Наврўз, Мустақиллик ва бошқа миллий байрамларни ўтказишда фаол иштирок этади. Қорақалпоқ халқининг «Қовун сайли», «Яйловда тонг», «Отарга чиқиш», «Боғ солиш», «Той кузаш», «Айрабоқон» ва бошқа миллий байрамлари ва сайилларини ўтказади. Халқ ноибларининг Қорақалпоғистон ва Ўзбекистон Республикаларининг Олий кенгашларига ўз номзодларини кўрсатиш орқали сайлов компанияларида ҳам фаол иштирок этади.

Руҳий ва маънавий жиҳатдан бир-бирини ўзаро тушуниш, барчани баробар ҳурмат қилиш ҳиссини тарбиялаш мақсадида Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги республикаларидаги бошқа халқларнинг маданиятини ўрганишни аҳоли орасида кенг йўлга қўяди. Шунингдек, иқтидорли ёшларни чет эллардаги олий ўқув юртлари, университетлар, мадраса ва олий диний мактабларга ўқиш учун жўнатишга тегишли ташкилотлар билан биргаликда ёрдам қилади.

Бизнинг миллий-маданий марказимиз ўз ишларида қуйидаги асосий негизларни раҳнамоликка олади: барча миллат ва халқларнинг тенг ҳуқуқлилигини умуминсоний қадриятларнинг ниҳоятда бебаҳолигини, ҳар бир шахснинг ҳуқуқини, ижтимоий адолат, демократия ва ошкораликни ҳимоя қилиш ҳамда қонунчиликни ҳурматлаш.

Хуллас, марказимизнинг олдига қўйган вазифалари ниҳоятда каттадир. Лекин, буларнинг ҳаммасини рўёбга чиқариш ва ўзимизнинг ҳам оёққа туриб олишимиз учун жуда катта куч ва маблағ талаб қилинади. Аммо шунга қарамай марказимизнинг аъзолари шу мақсад йўлида барча куч ва имкониятларни ишга солишларига ишончимиз комилдир.

Бугунги кунда Тошкент шаҳри ва пойтахт вилоятида 10 мингга яқин қорақалпоқ миллатига мансуб аҳоли истиқомат қилади. Аммо уларнинг кўпчилиги бизнинг миллий-маданий марказимиз фаолият кўрсата бошлаганидан бутунлай бехабар бўлса керак. Шу боис марказимизнинг манзилгоҳини эслатиб ўтишни жоиз деб топаяпман. Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Фарҳод кўчаси, 51-уй.

Олланазар ЗОКИРОВ,
Тошкент шаҳридаги қорақалпоқ миллий-маданий марказининг раиси.

** Меҳнат жамоаларида*

ҒАМХЎРЛИКДАН ЧЕВАРЛАР МАМНУН

ОДАТДАГИДЕК ишдан қайтаётиб, ногаҳон икки кишининг суҳбатини эшитиб қолдик.

— Ҳа, омон бўлишсин, бу чеварларимиз, — деди соқоллари мошгуруч биринчи отахон. — Қанчадан-қанча бош кийимларни мана ўзимизда тикиб чиқаришяпти.

— Нимасини айтасиз. Бўларканку, ўзимизда ишлаб чиқарилса. Авваллари фақат хом ашё базасига айланиб қолгандик. Энди қаранг, республикамизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлардан ҳеч қандай камчилик тополмаймиз. Мана бу болалар шапкачасини қаранг — у ёнида ўтирган неварасининг чиройликкина бош кийимига ишора қилиб — Ҳам сифатли, ҳам чиройли.

Дарҳақиқат, юқоридаги қариялар айтиб ўтишганидек, Ўзбекистон собиқ Иттифоқнинг хом ашё базасига айланиб қолган эди. Мана энди эса мустақил республикамиз нафақат хом ашёлари, балки тайёр маҳсулотларини ҳам четга экспорт қилиш ва жаҳон бозорига чиқиши лозимлигини тушуниб етди.

Юқорида тилга олинган бири-биридан чиройли, сифатли бош кийимлар пойтахтимизнинг Қорақамиш даҳасида жойлашган Йўлдош Охунбобоев номидаги бош кийимлар фабрикасида чиқарилади. Бугунги кунда корхонада ишлаб чиқарилаётган эркак ва аёллар телпаклари, болалар шапкачалари ва бошқа хилдаги бош кийимлар ҳеч чет эл маҳсулотларидан фарқ қилмайди. Маълумки, ҳозирги жамиятимиз бозор иқтисодиёти ҳукм сураётган даврнинг энг қийин ва мураккаб поғоналарида турибди. Кўпгина корхоналар хом ашё йўқлигидан ишсиз қолишган бир даврда ҳам ушбу корхона тўлақонли ишлаяпти.

—Энг қийин иқтисодиётдан чиқиб олдик, — дейди корхона биринчи цехи устаси Зуҳра Юсупова. — Хом ашё етарли бўлгач ишчиларимиз иштиёқ билан ишлаяпти. Режалар доимо ортиғи билан 115-120 фоиз бўлаяпти. У ортиғи билан бажарилгач, қизларимиз рағбатлантирувчи мукофот пуллари олиб туришибди. Бу эса ишчиларнинг ўз вазифаларига янада масъулият билан ёндошишларига ундайди.

Ҳа, ишчилар масъулиятни ҳис қилсаларгина сифатли маҳсулотлар бўлади.

Дарвоқе, бош кийимлар фабрикаси ишчиларга қандай қулайликлар яратилаётгани ва уларнинг ишдан бўш вақтларидаги маданий-маиший дам олишлари қандай кечаётгани ҳақида фабрика касаба уюшмасининг раисаси Зумрад Орипова жумладан шундай деди:

— Корхонамиз қизлари учун иложи борича шарт-шароитлар яратиб бераяпмиз. Ҳар бир цехда алоҳида ювиниш-кийиниш хоналари мавжуд. Бундан ташқари тикувчиларнинг бўш вақтларини кўнгилли ўтказиш мақсадида ҳар бир жамоа ўзининг шинамгина дам олиш хоналарига эга. Бу ерда ишчилар кўнгилдагидек ҳордиқ чиқаришларига турли-туман шарт-шароитлар яратилган.

Шу йил давомида Тошкент вилояти касаба уюшмалари қўмитаси томонидан ишчиларга турли дам олиш масканларига 24 тадан ортиқ йўлланма берилди. Ва қизларимиз сўлим «Ботаника», «Чимён», «Чортоқ» ва «8 Март» дам олиш ва даволаниш оромгоҳларига бориб келишди.

Тикувчиларнинг дам олиш кунлари мароқли ўтиши учун корхонада шаҳар ташқарисидаги дам олиш жойларига саёҳатлар уюштирилиб турилади. Бу борада «Кумушкон» дам олиш маскани билан шартнома тузилган. Фабрикада мавжуд бўлган 5 та цех хотин-қизлари ғалма-галдан у ерда дам олиб келишади.

Қўшни шаҳарлар ва республикаларга йўлланмалар берилишидан ишчилар айниқса, хурсанд.

—Яратилган шароитлардан кўнглингиз тўлаяптими, — дея тикувчи қизларга мурожаат қиламиз.

— Ҳа, ишдан бўш вақтларда ҳаммамиз йиғилиб, кинотеатрларга бориб турамиз, — деб жавоб беради 3-цех тикувчиси Муқаддас Юсупова. — Концертларга бориш эса одатий тусга айланиб қолган. Шароитларимиз яхши. Корхонамиздан сабзавот ва ҳўл меваларнинг кети узилмайди, десам кўпчилик қувватласа керак.

Суҳбатга опа-сингил тикувчи қизлар Заҳро ва Раъно Орифжоновалар қўшилишди.

— Яқинда Янгиободга уч кунга дам олгани бордик, — дейди Раъно. — Бу уч кун тез ўтиб кетди. Бироқ мазза қилдик. У ерда кечқурунлари зерикиб қолмаслигимиз учун кинофильмлар намойиш қилинди. Ва бошқа тадбирлар ўтказилди. Умуман олганда ишчиларимизга етарли қулайликлар мавжуд.

— Менда «Кумушкон»даги саёҳатимиз зўр таассурот қолдирди, — деди Зуҳра. — У ерда ҳам Раъно айтиб ўтган қулайликлар мавжуд. Тоғ бағрида дам олиб, тоза ҳаводан тўйиб-тўйиб нафас олиш кишига завқ беради. Табиатни-ку айтмаса ҳам бўлади.

— Фабрикамиз раҳбарлари нимаики қилишса, шу қизларимиз учун қилишаяпти. Мана яқинда бартер усули билан гуруч, ёнғоқ каби маҳсулотлар арзон нархда шартнома тузиб Хоразм вилоятидан олиб келинди. Қовун-тарвуз, сабзи ва бошқаларни айтмай, иложимиз йўқ, — дейди биринчи цех бошлиғи Мухтабар Нурмуҳамедова. — «Кумушкон», «Янгиобод» ва бошқа бир қанча санаторийларда кўнгилли ҳордиқ чиқариб, оилавий дам олиб келдик. Кумушкондаги тоғда бир зиёратгоҳ чинор ва булоқ бор экан. У ҳақда турли ривоятлар мавжуд деб эшитдим. Ана шу тоққа чиқиб, чинор соясида салқинладик. Кейин шифобахш булоқ сувида чанқоғимизни қондириб, табиатнинг инсон учун яратилган неъматларидан баҳраманд бўлиб, зўр таассуротлар билан қайтиб келдик.

Бундан ташқари фабрика ишчи-хизматчиларини тиббий кўрикдан ўтказиб туриш ишхонанинг ўзида доимий йўлга қўйилган. Ишчиларга йўлкира, овқат пуллари узлуксиз берилиб турибди. Собир Раҳимов районига қарашли «Маданият уйи» санъаткорлари ва Аброр Ҳидоятов номли театр жамоасининг бир гуруҳ ижодкорлари корхона маблағи ҳисобидан концертлар уюштириб туришади. Фабрикадаги нонвойхона, тиббиёт маркази ҳамда сартарошхона, қолаверса, шу жамоага қарашли 543-болалар боғчаси ҳам ишчилар хизматида.

Шундай қилиб, Охунбобоев номидаги бош кийимлар фабрикаси ишчи ва хизматчилари ўзларига яратилган бу қулайликлардан мамнун. Улар тикаётган бош кийимларни кўриб эса қўл ва кўзларингиз дард кўрмасин, чевар қизлар, деб қоламиз.

Дилдора ОРИПОВА.

ЎСМИРЛАР ТАРБИЯСИГА БАҒИШЛАНДИ

БАЛОҒАТГА етмаган ўсмирлар орасида турли тартиббузарликлар, майда безориликлар ва жиноятнинг кўпайиб бораётгани тарбияда мактаб, оила ва жамоатчилик ҳамкорлигини яхшилашга ҳар қачонгидан кўра жиддийроқ эътибор беришни талаб қилмоқда. Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси ва шаҳримиздаги бир қанча маҳалла фаолларининг йиғилиши мана шу масалага бағишланди. Кенгашни ўтказишдан кўзланган мақсад шаҳардаги барча жамоат ташкилотлари, маҳалла комитетлари, ҳуқуқ-тартибот органлари, ота-оналар, таълим-тарбия билан шуғулланаётган муассасалар халқ таълими ходимлари билан биргаликда шу йилнинг бошида ўтказилган илмий анжуман натижаларини таҳлил қилиш ва келажакда амалга оширилиши лозим бўлган вазифаларни маслаҳатлашиб олиш эди.

Шаҳар халқ таълими бош бошқармасининг тарбиявий ишлар бўйича катта мутахассиси Омон Мамасолиев жойлардаги муассасалар, масъул ташкилотлар томонидан болалар тарбиясини назоратга олган ҳолда шу йилнинг январь ойидан бери тартиббузарлик ва жиноятларнинг олдини олиш мақсадида амалга оширилган ишлар ҳақида ҳисобот берди. Маърузачининг таъкидлашича, ўтган ўн ой ичида шаҳардаги мактаб ва билим юртларида ўспиринлар томонидан 392 та тартиббузарлик ҳодисалари содир қилинган. Рақамларни таққослаш, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан аҳвол ёмонлашганини кўрсатади. Кўпгина районлардаги билим юртларида, мактаб, болалар уйларида, болалар тарбияси билан шуғулланувчи марказлар фаолиятида жиддий камчиликлар мавжуд. Текшириш ва ўтказилган суҳбатларда шу нарса аниқландики, ота-оналар фарзанд тарбиясига лоқайд муносабатда бўлмоқдалар.

Бозор иқтисодиёти муносабати билан айрим мактаб ва билим юртларида турли хил тўгараклар очиш имконияти йўқ. Бу эса мактаб ва синфдан ташқари тарбиявий ишларни қониқарсиз олиб борилишига сабабчи бўлмоқда.

Йиғилишда сўзга чиққанлар кўрилган масала юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдириб, тарбиявий ишлардаги камчиликларни бартараф этиш, содир бўлаётган жиноятларни камайтириш ва батамом тугатиш учун чора-тадбирларни такомиллаштириш юзасидан қимматли таклифлар киритилди.

Кенгашда Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирининг ўринбосари, Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармасининг бошлиғи Ҳ. Йўлдошев, республика «Маҳалла» хайрия жамғармасининг раиси Ш. Темуров иштирок этдилар.

Назира СОДИҚОВА.

«НАВРЎЗ»— БОЛАЛАР БОҒЧАСИДА

ТОШКЕНТДАГИ 146-болалар боғчасида нафосат тарбияси яхши йўлга қўйилган. Бу ерда «Наврўз» болалар театр-студиясининг очилиши кичкинтойларни театр санъати оламига жалб этишда муҳим аҳамият касб этди.

Театр-студияга Охунбобоев номли республика ёш томошабинлар театри оталиқ қилмоқда. Устоз санъаткорлар бошчилигида ёш ҳаваскорлар «Чип-чип жўжаларим», «Балли, улоқча», «Болажон Наврўз ва шайтонсимон ёвуз» каби спектаклларни тайёрлашди. Яқин орада яна бир постановка саҳнага олиб чиқилади.

Саодат ОДИЛОВА.

Тошкент қурилиш транспорти трестига қарашли 9-автокорхона жамоаси ҳайдовчи Тўлқин Муҳамедовни жуда ҳурмат қилади. Бунинг сабаби у корхонада бир неча йиллардан бери самарали ишлаши билан бир қаторда, кўплаб шогирдларни тарбиялаб етиштирди. Ҳозир унинг шогирдлари хом ашёни қурилиш майдонларига ўз вақтида етказиб беришда бошқаларга ўрнак бўлган ҳолда меҳнат қилишмоқда.

** Табиат—ҳаёт чашмаси*

Атроф-муҳит муаммолари

ЖАҲОН мамлакатларидаги шаҳар ободонлаштириш муассасалари ва саноат корхоналарининг лоқайдлиги сабабли курраи замин сув соҳиллари тобора булғанмоқда. Океанлар устида тадқиқот ишлари олиб борган олимларнинг айтишларича, нафақат саноат тараққий этган мамлакатларда, балки ҳали инсон оёғи етмаган қирғоқларда ҳам бунинг оқибатларини кўриш мумкин.

Вашингтондаги бир уюшма ана шундай ифлосланишга қарши халқаро жамоатчиликни курашга чақириб, чинакамига денгиз соҳилларини тозалашга киришган. 1986 йили Техасда қурилган ва атроф-муҳитни қўриқлаш мақсадида беғараз фаолият олиб бораётган уюшма ташаббускорларига АҚШдан 34 штат, жаҳон бўйича эса 25 ўлка кўнгиллилари ёрдам бермоқдалар. Берилган маълумотларга қараганда кўнгиллилар ўз уйларига яқин соҳил бўйларида қарийб уч соатча тозалик ишларига ёрдамлашадилар. Натижада ахлатлар йиғиштирилиб, маҳаллий ташкилотлар кўмагида йўқотилади. Ахлатлар ва ифлосланиш даражаси маълумот сифатида ҳужжатлаштирилади. Сўнг бу мақсадга маблағ жамғариш мақсадида маълум жойларда совғалар сотилиб, даромади марказий уюшмага ўтказилади. «Дессантер форлайн консервейшн» деб аталган бу гуруҳ ҳужжатлар асосида денгиз ифлосланишига тегишли бўлган омилларни аниқлаб, соҳил қўриқланиши учун маҳаллий маъмурларга ҳисоб беради. Ҳатто денгизни ифлослаган корпорация ва корхоналарга огоҳлантиришлар юборилади.

Сайёҳлик соҳаси ўлка иқтисодиёти учун ўта муҳим бўлганлигидан давлатлар ҳозирда соҳилларни асраб қолишга қаратилган қонун лойиҳасини қабул қилмоқдалар. Уюшма бу йил диққат-эътиборни гўзал Кариб оролларига қаратди. Минглаб аҳоли уюшма ташаббуси билан соҳилларни тозалаш ишларига жалб этилди.

Атроф-муҳитни асраб қолишга ҳаракат қилаётган табиатсеварлар Америкадаги илғор технологиядан ҳам фойдалана бошладилар. Кўнгилли учувчилардан ташкил топган «Эн майментл эйр форс» номли уюшма ер куррасини ҳаводан кузатиб турибди. Табиатсеварлар ҳаво кучлари табиатдаги ўзгаришлар, атроф-муҳит булғаниши, ўрмонзорларга етказилган зарар-зиённи фотосуратлар, видеоленталар орқали тасдиқлаб, «яшиллар» гуруҳи, маҳаллий ҳукумат ва сиёсий арбоблар эътиборига ҳавола қилмоқдалар.

Беғараз уюшманинг кўнгиллилари ўтган йил мобайнида ҳаводан олган суратларида қуруқлик, денгиз ҳамда ҳаводаги булғанишлар аниқ кўринади. Гуруҳ пойтахтга яқин Мелон штати осмонида туриб Четофик қўлтиғида қарийб 1300 гектар ерни видеолентага кўчира бошлаган. Ана шу ҳужжатлар маҳаллий ҳужжатга тақдим этилади.

Яна бошқа бир мисол. Нью — Жерси штатида кўчманчи қушлар жойлашган кичик оролчалар ҳақида маълумот тўпланган. Натижада бу оролчалар Жанубий Америка билан Антарктида ўртасида муҳим ўрин тутиши аниқланган. Шундан сўнг федерал ҳукумат 4 миллион доллар маблағ ажратиб, оролчаларни эгаларидан сотиб олган ва кўчманчи қушлар учун миллий боғ барпо этилган. Берилган маълумотга кўра, жами 15 та штатда қарийб 100 та учувчи самолётлари билан ижарага олинган ушбу уюшма доирасида фаолият олиб боришмоқда.

Қарийб 15 минг доллар бериб, тўрт кунга кичик бир самолётни ижарага олиш мумкин бўлган бир ўлкада фақат дам олиш мақсадида парвоз қилиб турган учувчилардан бир қисми ҳозир ана шу табиатсевар ҳаво кучлари сафига қўшилишга мойиллик билдирмоқда. Жаҳон табиатини қўриқлаш учун курашаётган учувчиларнинг сони шу йил охирида 150, келаси куз ойларида эса 200 кишига етиши кутилмоқда.

(«Садо», «АМЕРИКА ОВОЗИ» радиостанцияси эшиттиришлари асосида)

* Навоий қудрати

ТУРКИЙ ТАРИХ РАҲНАМОСИ

УЛУҒ шоир ва мутафаккир Алишер Навоий фаннинг бир қанча соҳаларида ижод этгани сингари тарих илмида ҳам моҳир бўлган эди десак сира янглишмаймиз. У ёзиб қолдирган ўттиздан ортиқ бадиий ва илмий асарларни мутолаа қилар эканмиз, мутафаккир шоир жуда кўп тарихий воқеаларни ва тарихий шахсларни пухта билганлигининг гувоҳи бўламиз.

Унинг бизга маълум бўлган икки тарихий асари мавжуд. Булар «Тарихи мулуки Ажам» («Эрон шоҳлари тарихи»), «Тарихи анбиё ва ҳукамо», («Пайғамбарлар ва ҳокимлар тарихи») асарларидир. Ҳар иккала асарда ҳам Алишер Навоийнинг етук муаррих бўлганлигининг шоҳиди бўламиз. Ҳар иккала асарда Алишер Навоий агар умр вафо этса Темурийлар хонадони тарихини батафсил ёзиш ниятини изҳор этади. «Тарихи мулуки Ажам» асарида Алишер Навоий буни қуйидагича таърифлайди:

Вале азм эмди будурким худой,
Агар бўлса умрумга муҳлат физой,
Чекиб турфа тарихига ҳомани,
Қилиб нуктага тез ҳангомани,
Сифатингни аввалдин охиргача,
Ҳаёлоти мағфию зоҳиргача,
Вилодат кунидан тутиб то бу дам
Борин шарҳ ила айлагайман рақам.

«Тарихи анбиё ва ҳукамо» асарида эса Алишер Навоий султон Ҳусайн насл-насаби тарихини ёзишни бундай ифодалайди:

...Чун бу тарихдин битилдур, хотирда андоқдурким, султони соҳибқирон (яъни, Ҳусайн Бойқаро) холот ва насабин шарҳ қилсам битгай...

Аммо, нимагадир Алишер Навоий бу орзусини амалга ошира олмаган. Унинг тарих фанига бўлган қизиқиши айниқса «Хамса» асарини тугатгандан кейин ортиб боради.

«Тарихи мулуки Ажам», «Тарихи анбиё ва ҳукамо» асарларини шоҳ асари «Хамса»дан кейинги даврларда ёзгани фикримизнинг далилидир. Яна қизиғи шундаки, ҳар иккала тарихий асар ҳам туркий тилда яратилган. «Тарихи мулуки Ажам» асарида асосан Эрон шоҳлари тарихи баён қилинади. Шу боис бу асарга иккинчи даражали тарихий асар сифатида қаралиб келинмоқда. Лекин, эътибор берилиб қаралса асарда юртимиз ҳамда Ўрта Осиё халқлари тарихи учун зарур бўлган муҳим маълумотлар мавжуд. Масалан, Ўрта Осиёда давлатнинг пайдо бўлиши, тарихий шахс Афросиёб тўғрисида ёки зардуштийлик дини ва Кова, Моний, Маздак сингари халқ қаҳрамонлари ҳақида баъзи бир қимматли маълумотлар мавжудки, бу маълумотлар тарихимизни ўрганишимизда, тадқиқ этишимизда жуда катта ёрдам беради.

Иккинчи тарихий «Тарихи анбиё ва ҳукамо» асари умумий тарихга оид бўлган асаридир. Унда дин тарихи ҳамда инсоният тарихида ўзларининг моҳир илм эгаси эканликларини намойиш этган буюк олимлар тўғрисида ҳикоя қилинади. Асар икки қисмдан иборат. Биринчи қисмда Одам ато ва Момо Ҳавонинг яратилиши, уларнинг авлодлари ҳамда улар орасидан чиққан пайғамбарлар Нуҳ, Иброҳим, Исмоил, Яъқуб, Юсуф, Мусо, Довуд, Сулаймон, Исоларнинг ҳаёти, қилган ишлари тўғрисида ҳикоя қилинади. Асарнинг иккинчи қисмида эса маънавият оламида ном чиқарган энг буюк олимларнинг баъзи бир қимматли фикрлари баён этилади.

Минг афсуслар бўлсинки, бу асар ҳам ҳанузга қадар фақат диний асар деб саналиб келинди. Бу асарида ҳам юртимиз тарихи учун зарур маълумотлар мавжуд. Масалан, асарнинг биринчи қисмида мана бундай маълумотларга дуч келамиз: «...Нуҳ Турон ва Хўжанни Ёфасга берди ва Эронни Самға ва Ҳиндистонни Ҳомға. Бу мазкур бўлгон мамолик аҳли бу уч кишининг наслидиндур. Алар бу жиҳатдан Ёфасни Абутурк ва Самни Абул-Ажам ва Ҳомни Абул-ҳинд дебтурлар...»

Бундан ташқари асарда инсонни улуғлаш, унинг ўз қилган хатолари ва камчиликлари, уларни тўғрилаш ёки ўзга миллат, дин, пайғамбар, олимларга бўлган муносабат Алишер Навоийнинг гоят катта билим эгаси эканлигининг далилидир. Бу асарнинг ёзишда мутафаккир олим Алишер Навоий улуғ тарихчи олим Шарофиддин Али Яздийнинг «Зафарнома» асаридан фойдаланганлигини айтади. Маълумки, Алишер Навоий буюк алломаси Шарофиддин Али Яздийнинг таҳсинига сазовор бўлган эди. «Мавлононинг (яъни, Али Яздийнинг) соҳиб камоллиги одам аҳлин қошида мусаллам. Шоҳруҳ Султон бузургвори фақирнинг волиди жамоати қасир ила рўзгор ҳаводиси фитнасидин Хуросондан қочиб, Ироққа борурда Тафтанинг Мавлононинг мавлудидур, ирим кеча этиб тушдилар. Иттифоқо манзил аларнинг хонақоҳи эшикида воқеъ эрди, тонг отқонда андоқки, атфол одати бўлур, ул жамоатнинг атфоли ул хонақоҳга ўйнагали кирдилар, фақир алар била эрдим. Мавлоно тахминан олти ёшимда бўлгай эрдим ва Мавлоно бир раҳбада ўлтуриб эрмишлар, тушган жамоатнинг кайфиятин маълум қилмоқ учун афтолдин бирини тиладилар, фақир алар сари борурга муваффақ бўлдим. Ҳар неким сўрдилар жавоб айтдим. Табассум қилиб таҳсин қилдилар, доғи сўрдиларким, мактабга боруб-мусен? Дедимким: — Боруб-мен.

Дедиларким: — «Не ергача ўқибсан?»

Дедимки: «Таборак» сурасигача.

Дедиларким: «Бу жамоат атфилидин биз тилаганда, сен келиб биз била ошно бўлдунг, сенинг учун фотиҳа ўқули деб ўз фотиҳаларига мушарраф қилдилар...»

Зеро, бу тарихий асарларини ёзишда Алишер Навоийни улуғ тарихчи олим Шарофиддин Али Яздийнинг муборак руҳлари қўллаган бўлса ажаб эмас. Хўш, адабий оламнинг забардаст вакили, буюк шоир бўлмиш Алишер Навоийни тарихий асарлар ёзишига нима мажбур этди? Албатта олимнинг туркий тарих фанига муносиб ҳисса қўшиш ёки туркий тилда тарих битишида маълум бир ижтимоий-сиёсий ҳамда бадиий-адабий мақсадлар туртки бўлганлиги шак-шубҳасиздир.

Энг аввало Алишер Навоий ўз тарихий асарларини туркий тилда битиши билан бутун туркийзабон халқларига Одам Ато яратилгандан то ўзи яшаб турган давргача бўлган тарихни ўқиш-ўрганишдек бахтга муяссар этди, туркий тилда тарих битишни бошлаб берди. Иккинчидан эса, «Тарихи мулуки ажам» ва «Тарихи анбиё ва ҳукамо» асарларини ёзиш билан ўзидан аввал ўтган тарихчи олимларнинг баъзи бир камчилик, ноаниқлик, чигаллик ёки тушунмовчиликларни тузатишга ҳаракат қилди, соддалаштирди ва ихчамлаштирди. («Тарихи Таборий», «Шоҳнома», «Тарихи гузида», «Тарихи Банакотий», «Жомиъут-таворих» «Низому-таворих», «Тарихи Жалолий» шулар жумласидандур). Масалан форс-тожик адабиётининг улуғ намояндаси Абулқосим Фирдавсийнинг «Шоҳнома» асаридаги тарихий шахс. Эрон шоҳлари сомонийлар сулоласининг кўзга кўринган вакили Баҳром Гўрнинг фаолиятини соддароқ, тушунарлироқ, ихчамроқ формада баён этади.

...Аммо Баҳром арслонларни ҳалок қилиб, тожини бошиға қўюб, тахтга ўлтурди ва адолат бунёд қилди. Андоқки, халойиқ муоффақ ва рози ва мулк маъмур ва ободон бўлди. Чун кўнгли бу жонибдин тинди, айш ва нашттқа майл қилди. Ва ул бобда муболағани ҳаддин оширди. Ва чоғирки, мудовамати муҳиби ғафлат ва бепарволиқдур, анимулк ишидин бофиғ қилди. Ҳар ойнаким, ҳар киши, ҳар неким кўнгли тиласа қила бошлади, то мулкка равнақ ва сипоҳқа насақ қолмади. Бу ишдан ҳоқони турк воқиф бўлуб, черик тортиб Жайҳундан ўтуб анинг вилоятиға дахл қилди...

Алишер Навоий бу тарихий асарларини ёзиш билан Эрон шоҳлари тарихи мисолида ва ёки пайғамбарлар ҳамда олимларнинг ибратли ишлари, урушларнинг давлат ва халқ манфаатларига фақат зиён етказиши мумкин эканлигини, темурийлар хонадони ўртасида давом этаётган қонли урушларни тўхтатишдек олижаноб, адолатли мақсадни кўзлаган эди.

Алишер Навоийнинг бу олижаноб мақсади ҳозирги кунда ҳам ўз қимматини йўқотмаган. Олим ҳар иккала асарда баён этган тарихда халқ ва давлат манфаатларини ўз шахсий манфаатларидан устун қўйган подшоҳ ва пайғамбар ҳамда олимларнинг ибратли ишлари ҳозирги даврнинг баъзи бир илмсиз, жоҳил, мансабпараст, лўттивоз раҳбарларига намуна бўлса ажаб эмас. Яна бир сабаб адабий мақсадларни кўзлаб бу тарихий асарларини ёзган эди. Юқорида айтиб ўтилган тарихий асарлар ва форс-тожик адабиётининг йирик вакиллари Абулқосим Фирдавсий, Абдураҳмон Жомий, озарбайжон шоири Низомий Ганжавий, ҳинд шоири Ҳисрав Деҳлавий ижодлари Эрон мифалогияси, Эрон шоҳлари тарихи билан жуда яқиндир. Эрон шоҳлари тарихи ҳамда пайғамбар ва ҳокимлар тўғрисидаги тарихий билимларни билмасдан туриб адабий асарларни ҳам чуқур ўзлаштириш қийин эди. Худди шу мақсадни ҳам кўзлаб «Эрон шоҳлари тарихи» ҳамда «Пайғамбарлар ва ҳокимлар» тарихини туркий тилда ёзган эди. Олимнинг туркий тарих ривожи йўлидаги хизматлари беқиёсдир. Тарих фанига қўшган улуши фақатгина бу иккита тарихий асари билангина эмас, балки XV асрнинг иккинчи ярмида яшаган буюк тарихчи олимлар, Мирхонд (1433—1498), Хондамир (1475—1535), Зайниддин Восифий (1485—1566) каби тарихчиларга ҳомийлик қилиши, уларга илм йўлида мавжуд барча шарт-шароитни яратиб бериши билан ҳам белгиланади. Навоийнинг бу ғамхўрлиги туфайли Хуросон ва Мовароуннаҳр ижтимоий-сиёсий ҳаётини ўзида мужассам этган бир қанча мукаммал тарихий асарлар дунё юзини кўрди. «Равзат ус-сафо», «Хабиб-ус-сийяр» каби тарихий асарлар шулар жумласидандир.

Машҳур тарихчи олим Мирхонд ўзининг ажойиб асари «Равзатус-сафо»ни ёзишда ҳам Алишер Навоийнинг қимматли маслаҳатларига суянган. Дарвоқе, Алишер Навоий унга (Мирхондга) «Шундай бир тарих китобқ тартиб қилинсинки, унинг иборалари мажоз, истиора, киноя ва бошқа мураккабликларга ўралмаган бўлсин, содда, ҳар кимга тушунарли, қисқа ва мўъжаз бўлсин», — дейди.

Бу маслаҳатни у ўзининг ҳар иккала тарихий асарларида ҳам амалга оширишга ҳаракат қилган эдики, буни ҳар иккала асарни ўқиб чиққан киши бевосита сезади.

Алишер Навоийнинг тарихий фикрлари унинг фақат шу икки асарида акс этмаган, балки қатор бадиий асарларида ҳам баён этилган. Масалан, «Муншаот», «Вақфия», «Мажолисун-нафоис», «Садди-Искандарий» каби асарлари шулар жумласидандир. Бу асарларида ҳам XV аср ижтимоий-сиёсий ва маданий ҳаёти ва баъзи бир тарихий шахслар шулар ҳаётига оид биографик маълумотлар, қимматли тарихий манбалар мавжуд.

Хулоса қилиб шуни айтиш керакки, Алишер Навоийнинг тарих фани соҳасидаги хизматлари ҳали ўз илмий тадқиқини топгани йўқ. Тарихчи олимларимиз бу борада сўзларини айтарлар. Алишер Навоийнинг тарихий қарашлари жумҳурият мактаб, институтларида, Ўзбекистон тарихи дарсликларида ўз ифодасини топса келажак авлод учун олижаноб иш бўлур эди.

Шамсиддин ЖУМАЕВ.

* Дилкаш суҳбатлар

БУ ШУНДАЙ СОҲАКИ

у кишидан содиқликни талаб этади

Аброр Ҳидоятов номли Ўзбек Давлат драма театрининг бош режиссёри, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Баҳодир ЙЎЛДОШЕВ билан мусоҳаба.

— Театрнинг синтетик санъат эканлиги кўпчиликка маълум. Актёрлик санъати режиссёрлик санъати билан бевосита боғлиқ. Актёрни режиссёрсиз, режиссёрни актёрсиз тасаввур қилиш қийин. Улар бир-бирини доим тўлдириб боришади. Шу боис замонавий ўзбек режиссураси тўғрисида нима дейсиз! Сиз, кўп таниқли ҳамда кучли режиссёрлар билан ишлагансиз. Александр Гинзбург, Тошхўжа Хўжаевлар билан. Айтингчи, улар ўзбек режиссура мактабини яратдиларми ёки умуман ўзбек режиссура мактаби бўлганми! Бўлмаган бўлса ҳозирда янги ўзбек режиссура мактабини яратишга замин борми!

— Нима десам экан. Шекспирни ҳеч ким инглиз драматурги ёки Чингиз Айтматовни ҳеч ким фақат қирғиз ёзувчиси демайди. Улар бутун дунёга керакли одамлар ва ўзининг истеъдоди билан бутун дунёни ёритган одамлар. Ўйлашимча режиссуранинг ҳам миллати йўқ. Лекин ҳамма гап шундаки режиссёрнинг ўз олдига қўйган мақсади аниқ бўлиши керак. Етим Бобожонов, Тўла Хўжаевларнинг ўз олдига қўйган мақсади жуда аниқ бўлган.

Ҳозирги режиссура мураккаброқ менинг назаримда. Ҳозирги театр ҳам мураккаб. Айтишадики, қизиқчи ака-ука Асомовлар саҳнага чиққанда, залда савияси паст томошабинлар ўтиришади, деб. Менимча улар жуда катта ижодкорлар. Уларнинг ўз томошабини бор. Театр ҳам ўзининг томошабинига эга бўлмаса, у театр эмас. Театрнинг ўз томошабинига эга бўлиши бу режиссёрга боғлиқ.

— Шу ўринда режиссёрнинг актёрга бўлган хайриҳоҳлиги ҳақида ҳам фикрингизни билмоқчи эдик...

— Мен ишчан актерларни яхши кўраман. Кўпчилик актёрлар айтишадики, агар режиссёрга ёқиб қолсанг у сенга роль беради. Режиссёрнинг яхши артистлари бор. У ўзининг яхши кўрган артистлари билан ишлайди. Дейлик, қандай қилиб яхши кўрмаган актёрингиз билан ишлашингиз мумкин. Мен актёрларнинг фақат бир сифатини яхши кўраман: уларнинг шу театр ишига содиқлигини ва ишчанлигини. Бу унинг истеъдодига унчалик боғлиқ бўлмаса ҳам, лекин театр ишига содиқ бўлса, менга шу керак. Шундайларга роль бераман ва ўша ролнинг муваффақиятли чиқишига уринаман ҳамда уларга ёрдам беришга тайёрман.

— Шундай актерлар ҳам борки театрда ҳам, кино ва телевиденеда ҳам ўзини йўқотмайди. Таниқли санъаткор, ҳозирда марҳум Ҳамза ака Умаровнинг ижодини бунга мисол келтириш мумкин. Бундайларни ҳақиқий истеъдод соҳиби деса бўладими ёки йўқми!

— Биласизми, ҳақиқий истеъдод деб Ҳамза Умаров ҳақида гапирдингиз. Мен Ҳамза акани яхши билардим. Ҳамза ака билан бирга фильмларда суратга тушганмиз. У киши ўз истеъдодини ҳеч қачон хор қилмас эди. Ҳамза аканинг ўзини ҳалиги нима деймиз, назорат қилиб турувчи чироғи бор эди. Ўша назоратчи чироғи уни ҳеч қанақа бачкана қилиқ қилишга қўймасди. Ҳақиқий истеъдоднинг йўқ бўлиб кетишига ёки ўзини пулга уриб кетишига мен ишонмайман. Агар у чиндан ҳам ҳақиқий истеъдод бўлса.

— Сиз актерларнинг эстетик дидига қандай қарайсиз!

— К. Станиславскийнинг бир гапи бор: «Ёмони шундаки энг ёмон актернинг ҳам мухлиси бўлади». Мана шу мухлислар жуда катта халақит беради актёрни тарбиялашга. Станиславский шундан куйган. Қани энди драматик театрнинг актерлари ҳам балет актерларидек ўз устида кўпроқ ишлаганда эди. Унда барча спектаклларнинг сифати юқори даражада бўларди. Энг муҳими актёр мухлисларим бор-ку деб ўз устида ишламаса бундай актёр узоққа бормайди.

— Баҳодир ака, сиз актерларнинг ижтимоий аҳволига қандай муносабатдасиз! Кўп актерлар ўзини кинога, телевидениега, радиога, дубляжга уради. Мисол учун биз таниқли режиссёр Фаррух Қосимов билан суҳбатлашганимда, у киши ўзининг театрида ўйнайдиган актерларни юқорида айтиб ўтган жойларда ишлашга мутлақо қаршиман. Чунки улар мен парваришлаб вояга етказган актерни бузиб юборишади, деган эдилар...

— Бу ҳам актернинг дидига боғлиқ. Ҳозир актерларимиз режиссёр ёки сценарий танлашмайди, нима ёзилганлигини биринчи «Режиссёр ролларни яхши тақсимлаган» деган сўздан билиш мумкин. Кейин пьесанинг сюжети ҳақида гап боради-да, сўнг «Мана бу актер. Мана бу ролни ўйнабди, лекин шунга қарамасдан» деган жумла келади ва озгина «уриб» кетишади. Бу мақоланинг тузилиши. Эсимда бор, институтда ўқиб юрган пайтларимизда театршунослар айтишарди: Германияда ёмон спектаклларга театршуносларни юборишиб, кейин улардан яхши мақолалар талаб қилишар экан. Биласизми, ҳар бир спектаклда, албатта, бир жойи борки, унинг ўша жойи учунгина томошабин шу спектаклга келиши мумкин. Ҳаммаси бараварига ёмон бўлмайди ёки ҳаммаси бараварига яхши бўлмайди.

— Театршунос аслида режиссёрнинг ўйлаган ғояларини ёзиб чиқиши керак. Яхши театршунос спектаклни фақатгина томоша қилмай, балки уни яхши эшита билади ва спектаклнинг ҳамма саҳналарини, ҳамма актерларнинг ўйинини «ўқийди». Спектаклни «ўқийдиган» театршуносларимиз кам, фақат томоша қиладиганлари кўпроқ. Томоша у томошабин учун, театршуносларимиз учун спектаклни ўқий билиш қобилияти керак деб ўйлайман.

— Баъзи спектакллар борки, улар асосан бир актёр учун ёзилади, саҳналаштирилади. Масалан, ўша сиз саҳнага қўйган «Келинлар қўзғолони» Зайнаб Садриева ёки «Парвона» Обид Юнусов учун. Кўпинча, шундай спектакллар устида баҳслашиб ҳам қолишади. Сиз нима деб ўйлайсиз, шундай спектакллар ҳам керакми ёки йўқми!

— Бундай спектакллар, албатта керак. Бу актерларни тарбиялайди.

— 1986 йилда мана шу бинода «Ёш гвардия» Ўзбек Давлат ёшлар театри ташкил қилинган эди. Ҳозир менда шундай таассурот борки, ўтган вақт мобайнида шу театр бутунлай тугатилиб кетмадимикин!

— Театрлар ҳам инсонга ўхшаб туғилади. Театрлар ҳам ўлади. Биласизми, бизнинг давлатда театр фақат туғилади. Аммо унинг ўлганини ҳеч ким тан олмайди-да, ўша ўликни ҳадеб тирилтиргани тирилтирган. У бир нафас олади-да яна ўлади. Бу табиий. Мен ўйлайманки, «Ёш гвардия» театри ўзининг олдига қўйган вазифасини ўшанда ўтаб бўлган. Биз театрни, балки, янги босқичга кўтаришга ҳаракат қилаётгандирмиз.

— Баҳодир ака, сўраганнинг айби йўқ дейишади. Сиз бошчилик қилаётган театр ҳақида халқ орасида баъзи гап-сўзлар юради. Бунга сабаб, театрингиздан бир нечта таниқли актерларнинг кетишидир. Бу борада қандай фикрдасиз! Умуман театрингизнинг келажагини қандай тасаввур қиласиз!

— Биласизми, ҳозир ҳақиқатан ҳам бир гуруҳ актёрлар Ҳамза театрига яна қайтиб ўтиб кетишди. Бу уларнинг шахсий иши. Балки бу театрда қўйиладиган спектаклларнинг сифати, балки театрда қўйиладиган пьесалар уларни қониқтирмагандир ва улар, дейлик, академик саҳнага бориб ишлашга ўзини муносиб кўргандирлар. Шу академик театрни ривожлантиришга ўз ҳиссасини қўшмоқчи бўлгандирлар. Мен фақат уларга омад тилайман, доим спектаклларида томошабинлар кўп бўлсин. Катта-катта роллар ўйнашсин.

Бизнинг театрга келганимизда биз ҳамиша янгиликка интиламиз. Биласизми, ҳеч қониқтирмайди оддий спектакль қўйиш. Ҳамиша биронта тажриба қилсак деймиз, ҳамиша бирор янгилик ўйлаб топсак деймиз. Театримизнинг бош рассоми Георгий Брим билан қарийб 20 йилдан буён ҳамкорлик қиламан. У киши билан ҳар битта спектаклимизни ўйлаб, у томошабинга маъқул бўладими, йўқми шу томонларини батафсил ўрганиб, кейин саҳналаштираяпмиз. Менимча агар ишлаб турсак театримизнинг келажаги порлоқ бўлади. Агар лоқайдлик қилсак, демак театримиз, ўлади.

— Сиз, Ҳамза номли академик театрда ҳам узоқ йиллар мобайнида ишладингиз ва у ерда кўпгина асарлар саҳналаштирдингиз. Балки бу саволни сизга беришгандир, билмадим, лекин айтинг-чи, собиқ шўро даврида қўйган инқилобий спектаклларингиздан ҳозир афсусланмайсизми!

— Йўқ, биласизми, фақат «Тарих тилга кирди» эмас, балки кўп инқилобий спектаклларни қўйганман. Менга у спектаклларда ўша большевикларнинг порлоқ келажак учун курашамиз, деган ғояси жуда ёқарди ва мен бунга ишонардим. У спектаклларни қўйганимдан афсусланмайман, чунки ўша спектакллар ҳам томошабинларимизни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга, ватанни, халқимизни севишга даъват қиларди.

— Ўз театрингизда ишлаш билан бирга Алишер Навоий номли академик катта театрида ҳам спектакллар саҳналаштираяпсиз. Мана «Алишер Навоий» операсини қўйдингиз, кейин эса эшитишимча «Дилором» спектакли устида ишладингиз. Драма театри режиссёрининг опера ва балет театрида спектакль қўйишига қандай қарайсиз!

— «Алишер Навоий» операсини жуда муваффақиятли чиқди деб айта олмайман. Чунки у спектакль жараёнида кўп нарсаларни ўзим ўрганишимга тўғри келди. Опера бу —мусиқа, опера бу — балет. Буларнинг ҳаммасини мен унча яхши билмасдим ва ўрганишимга тўғри келди. Сўнгра «Дилором» операси устида ишладик. Бу Мухтор Ашрафийнинг юбилейларига мўлжалланган ва мен ўйлайманки, Мухтор Ашрафий ўзимизнинг ўзбек композиторлари орасида алоҳида ўрин эгаллайди. Бу ҳам яна бир тажриба. Билмадим, кўрамиз қандай чиқар экан.

— Театрда қилмоқчи бўлган келгусидаги режаларингиз хусусида ҳам озгина тўхталиб ўтсангиз.

— Биласизми, ҳозир учта спектакль ҳақида фикр юритаяпмиз. Бу биринчиси «Гамлет», Шекспирнинг «Гамлет»и. Лекин уни «Гамлет» деб атамаймиз. уни «Шаҳзода» деб атаймиз ва яна ўзбек услубида қўямиз. Иккинчи спектакль бу «Ота» деб аталади. «Ота» спектакли бу Шекспирнинг «Қирол Лир» спектакли, лекин «Қирол Лир» деб аталмайди. «Ота» деб аталади. Ва учинчи спектакль бу «Антигона», уни ҳам ўзбек услубида қўйишга ҳаракат қилиб кўрмоқчимиз. Ҳамма, дейлик, бўладиган воқеалар ўзича қолади, лекин либослар, муомалалар ўзбекона бўлади. Бир уриниб кўрайлик-чи, балки бирор янгилик ярата оламиз.

— Қизиқарли суҳбатингиз учун раҳмат, ижодий ишларингизда омад ёр бўлсин.

Суҳбатдош
Комил ТУРСУНБОЕВ.

Бўладиган бола бошидан маълум, дейди халқимиз. Бу мақол айниқса санъат ишқибозлари ҳақида айтилганга ўхшайди. Шаҳримиздаги 567-болалар боғчаси тарбияланувчилари ижро этган қўшиқлар ёшу қарига ёқади.

Равиль Альбеков сурати.

* Нодиранинг 200 йиллиги олдидан

НОМИ МУДОМ АРДОҚДА

ХАЛҚИМИЗ орасида Навоий, Машраб, Зебуннисо каби хассос қалам соҳибларининг таваллудларини нишонлаш яхши анъанага айланиб бормоқда. Мана шундай тадбирлардан бири Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваториясида бўлиб ўтди. «Назм ва наво» рукни остида ўтказилган мазкур адабий-мусиқий кеча ўзбек мумтоз шеърияти осмонидаги ёрқин юлдузлардан бири саналган шоира Нодирабегим таваллудининг 200 йиллигига бағишланди.

Кечани консерватория ўзбек тили ва адабиёти ҳамда Шарқ мусиқаси факультети анъанавий ижрочилик кафедраларининг устоз ва талабалари ташкил этдилар.

Эл оғзига тушган ардоқли шоираларимиз, навоийшунос олима, филология фанлари номзоди Суйима Ғаниева ибораси билан айтганда, Нодирабегим илкидаги қаламни тутган ижодкор — Ойдин Ҳожиева, Қутлибека Раҳимбоева, Зуҳра Алиева, Шарифа Салимовалар кечанинг азиз меҳмони бўлдилар. Байрам ташкилотчиларидан бири, ўзбек тили ва адабиёти кафедраси мудираси Суйима Ғаниева кечани очар экан, Нодира — Моҳлар ойимнинг ҳаёти ва ижодининг муҳим қирралари хусусида сўз юритиб, унинг Шарқ аёлларига хос вазминлик, дилбарлик каби фазилатлари ашъорида ҳам акс этганлиги, ғазалиётида, фироқномаларида инсонийлик, вафо, садоқат, муҳаббат мадҳи хусусида сўзлади. Сўзининг ниҳоясида шоиранинг ўзи ҳақида айтган:

Нодиран ғазалсаро назмини кўрса ногаҳон,
Дурру жавоҳирин қилур фикрига баҳру кон фидо

— байтини келтириб, Нодирасиз ўзбек мумтоз шеърияти, демакки ўзбек мумтоз адабиёти ҳам кемтик бўлиб қоларди, — дея нутқини якунлади.

Юқорида тилга олинган шоираларимиз ҳам навбати билан Нодирабегимнинг бир-бирини такрорламайдиган ижодий қирралари ҳақида сўзлаб, унинг машҳур ғазалларидан ўз талқинларида таҳлил этишга ҳаракат қилдилар. Айниқса, севимли шоирамиз Ойдин Ҳожиеванинг Нодирабегим ҳақида сўзлаган нутқи, «Она тилимга алёр» шеъри, Шарифа Салимованинг Нодира ғазалига боғлаган муҳаммаси, Қутлибека Раҳимбоева ва Зуҳра Алиеванинг Моҳлар ойимга бағишланган шеърлари тингловчиларда катта таассурот қолдирди.

Хонанда ва созандалар М. Эрматова, Р. Қосимов, Ш. Раззоқов, Т. Қаҳҳоров, М. Йўлдошева ва Ў. Оллоберғановларнинг чиқишлари кўнгилларга илиқлик бағишлаб, олқишларга сазовор бўлди.

Шоиранинг ўзбек, форс, рус тилларида жаранглаган эзгулик, муҳаббат ва вафони мадҳ этувчи ғазаллари талабалар Н. Мирзаева, Ф. Ўрмонова, Н. Жалилова, Т. Семейкина, И. Хванлар талқинида ўзига хос нафосат кашф этди.

Иқтидорли созанда ва хонанда Р. Қосимов раҳбарлигидаги талаба созандалар дастаси эса ўзларини ҳар бир ўзбекнинг қалбини титратувчи, эзгуликка даъват этувчи ўзбек халқ куйларининг моҳир ижрочилари сифатида намойиш этдилар.

Ирода ДАДАЖОНОВА.

«БЕШЧИНОР»ГА МАРҲАМАТ

МИРОБОД районидаги Сарикўл турар жой мавзесида «Бешчинор» деб аталган янги 60 ўринли ошхона фойдаланишга топширилди.

Замонавий лойиҳа асосида қурилган бинода буфет, нонвойхона ва қандолат цехлари учун хоналар ажратилган. Совуқхона, маҳсулотни сақлайдиган ва тайёрлайдиган хоналар керакли анжомлар билан жиҳозланган.

Пазандалар тайёрлаётган миллий таомлар хўрандаларга манзур бўлмоқда.

Келгусида ошхона қошида турли буюмлар билан савдо қиладиган тижорат дўкони очиш ҳам режалаштирилган.

Ғулом ЮСУПОВ.

ХАЛҚИМИЗДА авлоддан авлодга келаётган бир ривоят бор. Унда айтилишича, ҳазрати Нуҳ пайғамбар инсониятни қирқ кечаю қирқ кундуз ёққан ёмғир оқибатида бўлган Буюк сув тошқинидан қутқариб қолгани ҳақида айтилади. Аллоҳ таолонинг амри билан пайғамбар улкан кема ясаб, ер юзидаги жами тирик жондан бир жуфтдан олиб кемасига солибди. Кема билан сув босган оламда сузиб кетибди. Қанча сузгани ёлғиз йўқни бор, борни йўқ қилгувчи Аллоҳга аён, холос. Ниҳоят сувдан чиқиб турган бир қояга етиб келибди. Нуҳ алайҳиссалом кемасидагилар шу тоғда яшаб, кўпайишган экан.

Ажойиботлар қомуси

Ерни чиндан сув босганми?

Ушбу ривоят Инжилда ҳам келтирилади. Тарихчиларнинг аниқлашича ушбу табаррук китобдаги бу ҳикоят қадим манбаларнинг қайта ҳикоясидир.

Худди шу ривоят оссурийларнинг лой тахтачаларга ёзилган, шоҳ Ашшурбанипал кутубхонасида сақланган (эрамизгача бўлган VII аср). Оссурийлар эса ўз навбатида Икки дарё оралиғида яшаган шумерларнинг афсонасини келтиришган. Буюк тошқин ҳақидаги афсона эса «жаҳон кезган, ҳамма дарёларда сузган барча тоғлардан ошган» Гилгамиш ҳақидаги халқ достонининг бир бўлаги, холос.

Шумерлар афсонасида ҳикоя қилинишича сув ва донолик худоси За кечаси Утнапиштимнинг олдига келади ва худо инсониятни сувга ғарқ қилишни буюрганини айтади. За унга улкан кема ясашни, кемага бор-будини солишни, жамики жондорлардан бир жуфтдан олишни маслаҳат беради.

Афсонада айтилишича шамол, бўрон, ёмғир 6 кун ва 7 кеча давом этади. Еттинчи куни бўрон тўхтаб, сувлар тинчиганда Утнапиштим кўрсаки теварак атроф фақат сув! Ўн беш минг чақирим сузгач бир оролга дуч келган кема тўхтайди. Бу Ницир, ҳозирги Эроннинг шимолидаги Пир Умар Худрун тоғлари эди. Утнапиштим барча жониворларни шу тоққа қўйиб юборади.

Ҳиндларнинг машҳур «Махабхарата» эпосида ҳам худди шу тошқин ҳақида ҳикоя бор. Унда художўй Майу ўз кемасида жониворларни Ҳимолай тоғи чўққисига олиб келиб, сақлаб қолади. Фақат афсонада унинг кемасини улкан балиқ судраб келади.

Демак, дунёни сув олгани ҳақидаги ривоят кўпчилик халқда бор. Сел, ёмғир ер юзини сувга ботиргани ҳақида биронта жиддий далил йўқмикин? Ахир афсоналар бекорга тўқилиб, сақланиб қолмайдику!

Шумерлардан қолган қўлёзмаларда ер юзидаги улкан ёриқлар ҳақида ҳам эсланади. Кейинчалик тарихчи олимлар худди шу қўлёзмадан бениҳоя катта қора булут ҳақида маълумот топдилар. Ушбу булутлар сел қуйишидан олдин жанубдан шимолга қараб босиб келган. Шумерлар Дажла ва Евфрат дарёси соҳилларида, Месопотамияда яшаганини ҳисобга оладиган бўлсак бир неча минг йил аввал бу ерларда нима бўлганини тасаввур этиш мумкин!

Сел тропик циклон билан бир вақтда бошланган. Яна ҳам аниқроғи зилзила, зилзила бўлганда ҳам ўчоғи денгиз тубида бўлган зилзила билан бошланган мисли кўрилмаган бу сел. Бундай зилзилалар пайтида, ниҳоятда улкан тўлқинлар — тўфонлар кўтарилади-ки, улар жуда катта текисликларни сув билан тўлдириб, барча нарсани ювиб кетади. Бунинг устига ердаги ёриқлар... Хуллас, бу офат жуда ҳам катта бир қурбонларга сабаб бўлганки, инсоният тарихида ўчмас из бўлиб қолган. Даҳшатли тошқин Месопотамияда ҳаётнинг охири, айни пайтда янги ҳаётнинг боши бўлиб қолган.

Бундай десак бундай тўфонлар фақат Месопотамияда бўлмаганку! Ҳатто Жанубий Америка қитъасида яшовчи киче ҳиндуларида ҳам тошқин ҳақида ривоят бор: даҳшат худоси Хураган ер юзидаги жонзотларни сувга чўктириб ўлдирмоқчи бўлибди. Кечаю кундуз тўхтамай ёмғир ёғибди. Одамлар томларга чиқа бошлашибди, уйлар қулабди; одамлар дарахтларга чиқиб кетибди, лекин дарахт шохлари уларни улоқтириб ташлабди, одамлар ғорларга чопибди, ғорлар бекилибди. Оқибатда барча одамлар ҳалок бўлибди.

Мексиканинг қадим аҳолиси орасида худо улкан одамларни қандай қилиб сувга ғарқ этиб ўлдиргани ҳақида ривоятлар бор. Канаданинг туб аҳолиси ҳам тоғларгача кўтарилган даҳшатли сув босқини ҳақида сўзлайдилар.

Демак, дунёни сув олиши ҳақидаги гаплар эртак эмас экан-да! Шу ерда бир ҳолатга эътибор қилиш зарурга ўхшайди: сув ва олов билан боғлиқ, кўп одамларнинг бошини еган ҳалокатлар бир марта эмас кўп марта, жаҳон миқёсида эмас, ҳар жой-ҳар жойда юз берган. Шу сабаб барча халқда бу каби даҳшатлар ҳақида битиклар ёзиб қолдирилган. Бунинг сабаби эса қудратли довул, тўфонлар, қуруқликдаги ва денгиз тубидаги зилзилалар деб қарамоқ лозим!

Сув етмаса — ёмон, кўпайиб кетса — ундан ёмон. Довул, қурғоқчилик, тошқинлар инсон ҳаётига қанчалар қимматга тушган. Балки сайёрамиз она Ерга ташқаридан қудратли куч таъсир ўтказмаганмикин? Бу ҳам бўлиши мумкин! Ҳар бир воқеага, муаммога ақл кўзи билан холис қаралса, таҳлил қилинса — албатта ҳақ жавобини оламиз!

Тоҳир ЙЎЛДОШЕВ тайёрлади.

Соғ танда—соғлом ақл

«ОЛТИН КУЗ» МУСОБАҚАСИНИНГ ФАЙЗИ

ҲОЗИР истиқлол деган жозибали сўз барчанинг оғзида. Тўғри, иқтисодиёти, ички имкониятлари ва ташқи иқтисодий алоқалари жадал ривожланган эркин жамият сингари энди-энди қадам ташлай бошлаган [illegible]

тябрь ойида асос солинган. Унда ҳар йилнинг баҳор ва куз ойларида спорт мутасаддиларининг спорт ҳолатини кўрикдан ўтказамиз. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, [illegible]

этса, 1993 йилдан бошлаб миллий-маданий марказлар билан бирга Ўзбекистонда истиқомат қилаётган халқлар миллий спортларини ҳам юрт ичра ёйиш ниятларимиз бор.

Дарҳақиқат, шу куни 18 ёш[illegible]

Дилшод ИСРОИЛОВ.

Хорижда таълим

ҲАЁТГА ЯҚИНЛАШАЯПТИ

АҚШ УНИВЕРСИТЕТИ коллежларида ҳар бир талаба турли фанларни ўқиб ўрганиши шарт. Шу билан бирга улар келгусида яхши меҳнат қила олишлари учун бизнес, яъни тижорат илмига катта эътибор берилади.

АҚШда 70–80-йилларда тижорат илмини олий ўқув юртларида ўргатиш тез ривожланди. 1975 йилдан бугунга қадар олий ўқув юртларидаги тижорат факультетлари 75 фоиз кўпайди. Ҳозир АҚШнинг 1200 та коллеж ва университетида тижорат соҳасида бакалаврлик дипломи берилса, уларнинг 700 тасида бакалаврлик даражаси берилади. Магистрлик дипломини олиш учун икки йил аспирантурада ўқиш керак. Бизнес факультетларида кўплаб чет эллик талабалар тижорат илмини ўрганадилар. Бундай талабалар Нью-Йорк, Пельсинвания, Чикаго университетларида 20 фоизни ташкил қилади. Массачусете технология институтида эса чет эллик талабаларнинг сони 35 фоиздир. АҚШ олий ўқув юртларидаги тижорат факультетларининг ҳар бири ўзига хос кўринишга эга. Уларнинг ҳар бири тижорат илмининг алоҳида-алоҳида тармоғини ўргатишга мослаштирилган. Масалан, Жоржия штати университетида тўқимачилик индустриясига раҳбарлик қиладиган ходимлар тайёрланади. Иллинойс университетида молия ишларини олиб борадиган раҳбарлар тайёрланади. Индиана университети эса тижоратнинг барча тармоғида ишлай биладиган раҳбар кишиларни тайёрлайди.

70-йилларда тижорат илмини ўқитишда математикага кўп эътибор берилди. Масалалар математика ёрдамида ҳал қилинар эди. Лекин кейинги йилларда кўплаб ширкатларнинг раҳбарлари, университет талабалари ва ўқитувчилари тижорат илмига фақат илмий-тадқиқот йўли билан ёндошиш кўп ҳам фойдали эмаслигини англадилар. Энди талабалар ҳақиқий ҳаётдан, яъни тезлик билан ўзгараётган бозор ва ишлаб чиқариш жараёнидан четда қолиб тижорат илмини фақатгина ўқитувчиларнинг лекцияларидан ўрганмасликлари керак, деган тушунча пайдо бўлган. Иллинойс университетига ширкатларнинг раҳбарлари таклиф қилинади. Улар талаба ва ўқитувчилар билан биргаликда молия масалаларини муҳокама этадилар. Юқорида айтганимиздек, бу ерда молия масалалари ўргатилади. Мазкур университетнинг тижорат факультетида ўқув жараёнини ҳаётга яқинлаштириш мақсадида талабалар бир қанча гуруҳга бўлиниб, ривожланиши ортда қолаётган ширкатларнинг масаласини ҳал қилишда мусобақалашадилар.

Катта молиявий ширкат эса мусобақада ютиб чиққан талабалар гуруҳига 4 минг доллар ҳисобида мукофот тайин этган. Нью-Йорк штатидаги Корфун университетининг талабалари яқин атрофда жойлашган ширкатларга бепул маслаҳат берадилар.

Шунга ўхшаш мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Талабалар хоҳ АҚШда, хоҳ чет мамлакатларда бўлсин ўз соҳаларига оид амалий малака ошириш, ширкатларда қилинаётган кундалик ишларни ўрганишга катта эътибор берадилар.

МАРОҚЛИ МАЪРУЗАЛАР

ИММУНОЛОГИЯ тиббиёт фанининг истиқболли соҳаси сифатида тез ривожланиб бормоқда. Айниқса, бод юрак, томир, мия қон томирлари сингари хасталикларни даволаш йўлида кўрилаётган тадбирлар яхши натижаларни бермоқда.

Шу сабабли республикамизда бу каби муолажаларни яхши йўлга қўйишга алоҳида аҳамият берилмоқда. Яқинда Тошкентда бўлиб ўтган иммунологларнинг халқаро мактаби машғулотлари чоғида қўлга киритилаётган бундай ютуқлар тилга олинди.

Ушбу анжуманда ўзбек олимларининг халқаро обрў-эътибори хусусида ҳам яхши фикрлар билдирилди. Айниқса, иммунологларнинг Будапешт шаҳрида ўтказилган халқаро конгрессида ўзбек олимлари фаоллик кўрсатганликлари алоҳида кўрсатиб ўтилди. Чиндан ҳам бу йиғинда маъруза қилиш учун ўзбек олимлари 15 та тадқиқотни тақдим этдилар.

Акбар АЛИЕВ.

Ҳар тўғрида

Россия Халқ табобати ассоциацияси аъзолари Клавдия Ивкова ҳамда Геннадий Латиповлар турли хасталикларга чалинган беморларни дарддан фориғ этиб, эл эътиборини қозонишди. Улар Россиянинг Европа қисми, Сибирь ҳамда Узоқ Шарқ ҳудудларини кезиб юриб терган шифобахш ўсимликлар, уларнинг илдизларидан даволаш мақсадларида фойдаланишади. Геннадий ҳамда Клавдиядан шифо топган одамларнинг улар номига миннатдорчилик билдириб ёзган мактубларининг саноғи йўқ.

СУРАТДА: Клавдия ва Геннадий ўз сафарлари давомида ана шу уйчада ҳордиқ чиқаришга тўхташди.

Валерий Зуфаров сурати.
РАТА—ТАСС.

Беларусь Ўрмон хўжалиги илмий-тадқиқот институти олимлари 1 Май номли жамоа хўжалигида конвейер усулида оқсилга бой бўлган қўзиқорин турини ўстира бошладилар. Ушбу қўзиқорин сомон, маккажўхори поялари ёки ёғоч қириндиси ичида ўз-ўзидан кўпаяверади. Бир марта экилган қўзиқориндан уч марта ҳосил олинади.

СУРАТДА: қўзиқорин етиштириладиган хона.

Л. Свердлов сурати.
РАТА—ТАСС.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ШАҲРИ АҲОЛИСИ ДИҚҚАТИГА!

1992 йил 1 ноябрдан аҳолининг табиий газдан фойдаланиши учун янги тарифлар жорий этилди. № 131-04-1992/1 рақамли қўшимча прейскурант Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги нархлар бўйича кенгашининг 1992 йил 16 октябрдаги № 43/26 қарорига мувофиқ тасдиқланган.

Истеъмол тури	Ўлчов бирлиги	Тўлов тарифи (ойига сўм ва тийин ҳисобида)
3. 1 Газ плиталари (доимий сув таъминоти бўлганда)	Хонадонда истиқомат қилувчи бир кишидан	1—14
3. 2 Иссиқ сув таъминоти бўлмаган газ плиталари		1—44
3. 3 Газ плиталари ва газ колонкалари		2—19
3. 4 Фақат газ колонкалари		0—75
3. 5 Уйларни хусусий равишда иситганда газдан фойдаланиш учун		0—60

Қайта ҳисоб-китоб қилиш масалалари юзасидан Собир Раҳимов, Шайхонтоҳур, Бектемир районларида истиқомат қилувчилар ўз район газ идораларига, Тошкент шаҳрининг бошқа барча аҳолиси эса «Бобур кўчаси, 59 «а» уйда (собиқ Б. Хмельницкий кўчаси) жойлашган «Тошгаз» Бош бошқармасига мурожаат қилишларини сўраймиз.

«ТОШГАЗ» БОШҚАРМАСИ.

Илҳом ИНОҒОМОВ

Тошкент Давлат техника университетининг доценти, техника фанлари номзоди Илҳом Иноғомов бевақт вафот этди.

Илҳом Иноғомов 1962 йил бошидан умрининг сўнгги дақиқаларигача ушбу олий ўқув юртида меҳнат қилди. Катта ўқитувчи, тоғ факультети деканининг ўринбосари, сўнг декан вазифаларида ишлади. У факультет илмий кенгашининг раиси, республика Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги тоғ олий таълими бўйича услубиёт кенгашининг аъзоси эди.

Техника фанлари номзоди Илҳом Иноғомовнинг илмий тадқиқотлари Ўрта Осиё ва Қозоғистон конларида муваффақият билан қўлланилиб келинган. У фойдали қазилмаларни қазиб олиш техника ва технологиясини такомиллаштириш муаммолари юзасидан 50 дан кўпроқ мақолалар, дарсликлар муаллифи эди. У илмий фаолиятини жамоатчилик ишлари билан қўшиб олиб борарди. У бир неча чақириқ халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг депутати этиб сайланган. Илҳом Иноғомов илмий, педагогик ва жамоатчилик фаолияти учун қатор мукофотларга сазовор бўлган.

Илҳом Иноғомовнинг порлоқ хотираси қалбларимизда доимо сақланиб қолади.

Бир гуруҳ ўртоқлари.

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМЛИ УЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИ

27 ноябрь соат 17.30 да

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МУКОФОТИНИНГ СОВРИНДОРИ САИДА РАМЕТОВАнинг ИЖОДИЙ КЕЧАСИ

Чипталар театр кассасида ҳар куни соат 10 дан 18.00 гача сотилади.

Жамоа бўлиб келиш учун аризалар қабул қилинади.

Театрнинг бадиий раҳбари Республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ҳамза номидаги Давлат мукофоти совриндори Б. Т. ЙЎЛДОШЕВ.

Жавоб берувчи телефонлар: **44-11-70, 44-08-61.**

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ МИЛЛИЙ БАНКИ СИЗГА ЭРКИН МУОМАЛАДАГИ ВАЛЮТАНИ НАСИЯ (кредит)ГА ОЛИШ ИМКОНИЯТИНИ ЯРАТАЖАГИНИ БИЛДИРАДИ

Ривожланиш ва қайта тиклаш Европа банки насия йўналишининг очилишини кутиш муносабати билан Республика ташқи иқтисодий фаолият миллий банки Ўзбекистонда хусусий тадбиркорликни ривожлантириш мақсадида Европа ривожланиш ва қайта тиклаш банки насия йўналишлари юзасидан лойиҳалар мажмуини шакллантириш ишини бошлади. Мазкур танловда қатнашиш ниятида бўлганлар Миллий банкнинг инновация бўлимига ўзларининг самараси ва сарфланган харажатларни қоплай олиши аниқ ҳисоб-китоб қилинган инвестицияга оид лойиҳаларини топширишлари лозим.

ТАНЛОВГА ФАҚАТ ХУСУСИЙ МАБЛАҒИ БИЛАН ҚАТНАШАДИГАН ТАШКИЛОТЛАР ТАКЛИФ ЭТИЛАДИ

Бизнинг манзилгоҳ: 700047, Тошкент шаҳри, Охунбобоев кўчаси, 23-уй, 4, 5, 6-хоналар.

Телефонлар: 33-07-63, 33-74-34, 33-70-92.

Тошкент шаҳар 273-мактаб томонидан **Абдураҳмонова Дурдона Акромовна** номига берилган № 089218 рақамли йўқолган тўлиқсиз ўрта маълумот ҳақидаги

шаҳодатнома

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ТЕАТР

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ УЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25/XI да **Оқ қуш кўли**, 26/XI да **Дилором** (премьера).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/XI да **Соҳибқирон Темур**, 26/XI да **Биллурдаги доғ**.

Тошкент шаҳар Чилонзор ноҳия халқ таълими бўлими, касаба уюшмаси ва 200-ўрта мактаб ўқитувчилар жамоаси мактабнинг математика ўқитувчиси Фозил Тоҳировга отаси

Тоҳир ЗОКИРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаатчилик концернининг босмахонаси.

Нашр кўрсаткичи 64690 • Босмага бериш вақти 11.30 • Босмага берилди 11.20 • Буюртма Г-459 • 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10